

Müzik Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutumları¹

Music Teacher Candidates' Attitudes Toward Distance Instrument Education

Dilan ACAR

Bilim Uzmanı ◆ Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı ◆
acardilann96@gmail.com ◆ ORCID: 0000-0002-4955-4835

Hatice ONURAY EĞİLMEZ

Prof. Dr. ◆ Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi
Ana Bilim Dalı ◆ haticeegilmez@gmail.com ◆ ORCID: 0000-0002-4880-2200

Özet

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının bazı değişkenlere göre uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz yarısında yedi üniversitenin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında öğrenim gören 240 öğrenci oluşturmuştur. Genel tarama modeli kullanılan araştırmada veriler Kişisel Bilgi Formu, Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinin araştırmacılar tarafından uzaktan çalgı eğitimine uyarlanmış hali olan 'Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği' ile toplanmıştır. Kategorik değişkenler sayı ve yüzde ile hesaplanmış, kullanılan ölçeğin güvenilirliğine ilişkin iç tutarlılık ise Cronbach Alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. Araştırmada normal dağılım sergileyen ikili grupların karşılaştırılmasında Independent Sample T testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında One-Way Anova Testi, korelasyon analizinde ise Pearson Correlation analizi yapılmıştır. Gruplar arasındaki farklılık Bonferroni testi ile tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları ile yaşları arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki, eğitim görülen üniversite ve bireysel çalgıdan aldıkları en son not değişkenlerine göre düşük düzeyde negatif bir ilişki tespit edilmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları ile cinsiyet, salgın döneminde buldukları bölge, öğrenim yılı, çalgı türü, akademik ortalama, kullanılan teknolojik araç, internet bağlantı durumu, öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Çalgı eğitimi, Çevrim içi öğrenme, Müzik öğretmeni adayları, Tutum, Uzaktan çalgı eğitimi

Abstract

Using the general survey model, this study aimed to examine the attitudes of music teacher candidates towards distance instrument education according to some variables. The sample of the study consisted of 240 students studying in the Music Education Departments of the Faculty of Education of seven universities in the fall semester of the 2020-2021 academic year. Data were collected with the Personal Information Form, the Attitude towards Distance Education Scale, which is the adaptation of the Attitude towards Distance Education Scale to the distance instrument education by the researchers. Categorical variables were number and percentage and internal consistency regarding the reliability of the scale used was calculated with Cronbach's Alpha coefficient. The Independent Sample T test was used to compare paired groups with normal distribution, the One-Way Anova Test to compare more than two groups, and the Pearson test for correlation analysis. The difference between the groups was determined by the Bonferroni test. As a result of the research, a moderate positive relationship was found between the attitudes of music teacher candidates towards distance instrument education and the age variable, and a low negative relationship was determined compared to the variables of the university where the education was received, and the last grade received from the instrument exam. There was no difference between the attitudes of music teacher

¹ Bu çalışma Hatice ONURAY EĞİLMEZ'in danışmanlığında Dilan ACAR tarafından hazırlanan "Müzik Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutumları" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

candidates towards distance instrument education and their gender, region during the epidemic, academic year, type of instrument, academic average, technological tool used, internet connection status, or communication and interaction status with instructors.

Keywords: Instrument education, Online learning, Music teacher candidates, Attitude, Distance instrument education

1. Giriş

İçinde bulunduğumuz Covid-19 salgını sürecinde tüm dünyada eğitime uzaktan devam edilmek zorunda kalınmıştır. Ülkemizde de 2019-2020 öğretim yılı bahar yarıyılında salgın nedeniyle üniversiteler 3 hafta tatil edildikten sonra Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) talimatı ile dersler çevrim içi sürdürülmüştür. Bu sürece eğitim kurumları hazırlıksız yakalanmış ve alt yapı yetersizliği vb. nedenlerden dolayı sorunlar yaşanmıştır. 2020-2021 öğretim yılı güz yarıyılında inisiyatif üniversite rektörlüklerine bırakılmış, dersler yüz yüze, çevrim içi veya karma gibi çeşitli yaklaşımlar ile sürdürülmüştür. Bu süreçte çalgı dersleri de içinde bulunulan durum nedeniyle birçok kurumda çevrim içi olarak yürütülmüştür.

Covid 19 pandemisi öncesinden itibaren birçok alanda uzaktan eğitim çalışmaları üzerine ulusal ve uluslararası araştırmalar yapılmış, öğrencilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları araştırılmıştır (Adıgüzel, 2020; Ağır, 2007; Akman, 2021; Arabacı 2021; Ateş & Altun, 2008; Baek vd., 2017; Demir, 2021; Deniz, 2021; Dönmez, 2021; Duman, 2020; Güney, 2021; Gürkan, 2017; Ekici, 2021; Ergenekon, 2021; Gujjar vd., 2017; Kışla, 2005; Kışla, 2016; Malkawi vd., 2021; Soydan, 2021; Şenkon Yılmaz, 2022; Ülkü, 2018; Yılmaz, 2021).

Ülkemizde yapılmış Covid-19 öncesi araştırmaların bazılarında Web Tabanlı Uzaktan Eğitim yönteminin bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarına olumlu yönde etki ettiği ve yüz yüze ile uzaktan eğitim arasında çalgı çalmada temel becerilerin kazandırılması konusunda farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir (Okan, 2017; Yungul, 2018). Ancak Covid-19 pandemisi döneminde alt yapı ve hazırbulunuşluk yetersizlikleri nedeniyle uzaktan çalgı eğitiminde sorunların yaşanmış olabileceğine inanılmış, araştırma bu problem durumu üzerine kurgulanmıştır. Nitekim Covid-19 pandemisi sürecinde yapılan bir araştırmada da araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu, çevrimiçi öğrenmenin sınıf içi öğrenmeyle aynı olmayacağını belirtmişlerdir (Unger & Meiran, 2020). Yılmaz ve diğerleri (2021) de pandemi döneminde uzaktan müzik eğitimi uygulamalarında pratikte en büyük eksikliğin müzik aleti öğrenmede meydana geldiğini vurgulamışlardır.

Çalgı eğitimi dersleri doğası gereği genel olarak birebir yürütülmekte ve öğretmen ile öğrenci iletişimi açısından yüz yüze eğitimin daha verimli olduğuna inanılmaktadır. Nitekim müzik bölümü öğrencileri ile yapılan diğer bir araştırmada web tabanlı uzaktan eğitimin özellikle uygulamalı derslerde yüz yüze eğitim kadar verimli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Özer & Üstün, 2020).

Araştırmacılar tarafından da salgın döneminde, çalgı eğitimi derslerinin birçok alanda ve kademedede olduğu gibi çevrim içi yürütülmesinde zorluklar yaşandığı gözlenmiştir. Bu doğrultuda GSE bölümü MEAB Dallarında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları merak edilmiş, söz konusu durumu incelemek önemli görülmüştür.

Bunlardan yola çıkarak araştırmada müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine karşı tutumlarının bazı değişkenler doğrultusunda tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaca yönelik aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları;

- 1- Cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- 2- Yaşa göre farklılık göstermekte midir?

- 3- Salgın döneminde dersleri takip ederken buldukları coğrafi bölgeye göre farklılık göstermekte midir?
- 4- Eğitim gördükleri üniversiteye göre farklılık göstermekte midir?
- 5- Öğrenim yılına göre farklılık göstermekte midir?
- 6- Çalgı türüne (piyano, flüt, keman, viyolonsel, viyola, gitar, bağlama, klarnet ve diğerleri) göre farklılık göstermekte midir?
- 7- Çalgı dersi başarı durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- 8- Akademik ortalamalarına göre farklılık göstermekte midir?
- 9- Derslere ulaşmak için kullandıkları teknolojik araca (mobil cihazlar, tablet/bilgisayar) göre farklılık göstermekte midir?
- 10- Dersleri çevrim içi takip ederken internet bağlantısının genel durumuna göre (kötü, orta, iyi) farklılık göstermekte midir?
- 11- Dersleri çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumlarına göre (kötü, orta, iyi) farklılık göstermekte midir?

Araştırma müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine karşı tutumlarını ortaya koymak ve belirtilen araştırma sorularından yola çıkarak değişkenlerin tutumlar üzerinde nasıl bir farklılık yarattığını tespit etmek amacıyla yapılan önemli bir çalışma olarak görülmektedir. Sonuçlar müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları hakkında fikir vermektedir. Bu doğrultuda mevcut araştırma sonuçlarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik yapılacak olan diğer çalışmalara fayda sağlayabilecek nitelikte olması açısından da araştırmanın önemli olduğuna inanılmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli araştırmaları, “çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2016, s, 111). Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumlarının belirlenen değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği ortaya konmaktadır. Bu nedenle seçilen modelin araştırma ile uyumlu olduğu düşünülmektedir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında eğitim gören müzik öğretmeni adaylarından oluşmaktadır. Örneklemi ise 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz ve bahar yarıyılında Türkiye’de bulunan 7 üniversitenin (Bursa Uludağ Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi) eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi (GSE) bölümü müzik eğitimi ana bilim dalında (MEABD) öğrenim gören gönüllü 240 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde eleman örnekleme çeşitlerinden oransız eleman örnekleme yöntemi kullanılmıştır. “Oransız eleman örnekleme, evrendeki tüm elemanların birbirine eşit seçilme şansına sahip oldukları örnekleme türüdür. Buna basit tesadüfi örnekleme, yalın örnekleme ya da yansız örnekleme denir” (Karasar, 2016, s, 151). İlk aşamada küme örnekleme kullanılarak üniversiteler belirlenmiştir. Daha sonra kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak

öğrencilere ulaşılmıştır. Örneklem grubundaki öğrencilerin seçiminde Covid-19 salgını süresince uzaktan çalgı eğitimini deneyimlemiş olan müzik öğretmeni adayları belirlenmiştir. Çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarına ait demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Müzik Öğretmeni Adaylarına Ait Demografik Bilgiler

<i>Değişken</i>		<i>Frekans (N)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Cinsiyet	Kadın	124	51,7
	Erkek	116	48,3
Yaş Grupları	19-22 yaş	155	64,6
	23-25 yaş	49	20,4
	26 yaş ve üzeri	36	15,0
Bölge	Akdeniz Bölgesi	23	9,6
	Doğu Anadolu Bölgesi	80	33,3
	Ege Bölgesi	31	12,9
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	21	8,8
	İç Anadolu Bölgesi	13	5,4
	Karadeniz Bölgesi	8	3,3
	Marmara Bölgesi	64	26,7
Eğitim Görülen Üniversite	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	15	6,3
	Balıkesir Üniversitesi	43	17,9
	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	71	29,6
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	20	8,3
	Trakya Üniversitesi	17	7,1
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	34	14,2
	Bursa Uludağ Üniversitesi	40	16,7
Öğrenim Yılı	İkinci Yıl	70	29,2
	Üçüncü Yıl	103	42,9
	Dördüncü Yıl	67	27,9
Bireysel Çalgı	Keman	72	30,0
	Viyola	15	6,3
	Flüt	24	10,0
	Viyolonsel	19	7,9
	Piyano	23	9,6
	Gitar	31	12,9
	Şan	14	5,8

<i>Değişken</i>		<i>Frekans (N)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
	Klarnet	8	3,3
	Bağlama	27	11,3
	Diğer	7	2,9
Bireysel Çalgıdan Alınan En Son Not	59 ve aşağısı	40	16,7
	60-69 arası	29	12,1
	70-79 arası	40	16,7
	80-89 arası	43	17,9
	90-100 arası	88	36,7
Akademik Ortalama	0,00-0,99 arası	1	,4
	1,00-1,99 arası	10	4,2
	2,00-2,99 arası	136	56,7
	3,00-4,00	93	38,8
Derslere Ulaşmak İçin Kullanılan Teknolojik Araç	Mobil Cihazlar	142	59,2
	Tablet/Bilgisayar	98	40,8
Derslerinizi Çevrimiçi Takip Ederken İnternet Bağlantınızın Genel Durumu	Kötü	48	20,0
	Orta	138	57,5
	İyi	54	22,5
Çevrimiçi Takip Ederken Öğretim Elemanları ile İletişim ve Etkileşim Durumu	Kötü	38	15,8
	Orta	139	57,9
	İyi	63	26,3

*Diğer (Ud:4 kişi, Saksafon: 2 kişi, Kontrbas: 1 kişi)

Çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının %51,7'si kadın, %48,3'ü ise erkektir. %64,6'sı 19-22 yaş, %20,4'ü 23-25 yaş ve %15'i ise 26 yaş ve üzerindedir. Çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının %9,6'sı Covid-19 salgını döneminde Akdeniz Bölgesi, %33,3'ü Doğu Anadolu Bölgesi, %12,9'u Ege Bölgesi, %8,8'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %5,4'ü İç Anadolu Bölgesi, %3,3'ü, Karadeniz Bölgesi ve %26,7'si ise Marmara Bölgesinden katılım sağlamıştır. Müzik öğretmeni adaylarının %6,3'ü Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, %17,9'u Balıkesir Üniversitesi, %29,6'sı Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, %8,3'ü Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, %7,1'i Trakya Üniversitesi, %14,2'si Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve %16,7'si ise Bursa Uludağ Üniversitesinden katılım sağlamıştır. Adaylarının %29,2'si ikinci yıl, %42,9'u üçüncü yıl ve %27,9'u ise dördüncü yıl öğrencileridirler. Verilerin toplandığı dönemde birinci yılda öğrenci olan müzik öğretmeni adayları pandemi sırasında üniversite öğrencisi olmamaları nedeniyle örneklem grubuna dâhil edilmemişlerdir. %30'u bireysel çalgılarını keman, %6,3'ü viyola, %10'u flüt, %7,9'u viyolonsel, %9,6'sı piyano, %12,9'u gitar, %5,8'i şan, %3,3'ü klarnet, %11,3'ü bağlama ve %2,9'u ise diğer (Ud: 4 öğrenci, Saksafon: 2 öğrenci, Kontrbas: 1 öğrenci) olarak ifade etmişlerdir. Bireysel çalgıdan en son alınan not ortalamaları %16,7'sinin 59 ve aşağısı, %12,1'inin 60-69 arası, %16,7'sinin 70-79 arası, %17,9'unun 80-89 arası ve %36,7'si ise 90-100 arasındadır. %0,4'ünün akademik not ortalaması 0,00-0,99 arası, %4,2'si 1,00-1,99 arası, %56,7'si 2,00-2,99 arası ve %38,8'i ise

3,00-4,00 arasındadır. Katılımcıların %59,2'si derslere ulaşmak mobil cihazlar ve %40,8'i ise tablet/bilgisayar gibi teknolojik araçlar kullanmaktadırlar. Dersleri çevrim içi takip ederken %20'sinin internet bağlantılarının genel durumu kötü, %57,5'inin orta ve %22,5'inin ise iyidir. %15,8'i dersleri çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumlarını kötü %57,9'u orta ve %26,3'ü ise iyi olarak ifade etmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verileri 1. bölümde araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, 2. bölümde ise Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği yer alan anket ile toplanmıştır.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Demografik değişkenlerle ilgili bilgi toplamak amacıyla hazırlanmış formda araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, cinsiyet, yaş, salgın döneminde derslerini takip ettikleri bölge, eğitim gördükleri üniversite, öğrenim yılı, bireysel çalgı, bireysel çalgıdan en son aldıkları not, genel akademik not ortalamaları, derslere ulaşmak için kullandıkları teknolojik araç, derslerini çevrim içi takip ederken internet bağlantısının genel durumu ve derslerini çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumları gibi sorular yer almıştır.

2.3.2. Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği

Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği Kışla (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek sahibinden ölçeğin uyarlanarak veri toplamak amacıyla kullanılmasına yönelik izin alınmıştır. 5'li Likert (1=Kesinlikle katılmıyorum... 5=Kesinlikle Katılıyorum) tek boyutlu orijinal ölçek toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 35 ve en yüksek puan 175'tir.

Kışla'nın (2016) ölçeği araştırmacılar tarafından üç alan uzmanından görüş alınarak uzaktan çalgı eğitimine uyarlanmıştır. Uyarlanan 5'li Likert (1=Kesinlikle katılmıyorum... 5=Kesinlikle Katılıyorum) ölçek de 35 maddeden oluşmaktadır.

Orijinal ölçek maddeleri çalgı eğitimine uyarlandıktan sonra pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamaya Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi (GSE) Bölümü MEABD öğrencilerinden toplam 116 kişi katılmıştır. Öğrenciler hem orijinal formu hem de çalgı eğitimine uyarlanan formu yanıtlamışlardır.

Orijinal ölçek formundan elde edilen toplam madde ortalaması ve standart sapması $83,03 \pm 23,93$ 'tür. Uyarlanmış ölçek formundan elde edilen toplam madde ortalaması ve standart sapması $76,59 \pm 22,83$ 'tür. Orijinal ölçek formundan elde edilen cronbach alpha değeri 0,940 ve uyarlanmış ölçek formundan elde edilen cronbach alpha değeri 0,951 bulunmuştur. Güvenirlilik analizi, bir ankette bütün soruların birbirleriyle tutarlılığını, ele alınan oluşumu ölçmede türdeşliğini ortaya koyan bir kavramdır. Yapılan güvenirlilik analizlerinde α katsayısı bulunmaktadır. Bu alfa değeri $0 < \alpha < 0.40$ ise güvenilir değil, $0.40 < \alpha < 0.60$ ise düşük güvenirlilikte, $0.60 < \alpha < 0.80$ ise oldukça güvenilir, $0.80 < \alpha < 1.00$ ise yüksek güvenirlilikte olduğu anlamına gelmektedir. Buna göre bu araştırmada kullanılan Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeğinin orijinal ve uyarlanmış formlarının güvenirliliği oldukça yüksek çıkmıştır.

Orijinal ve uyarlanmış ölçek arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyon katsayısı $r=0,820$ ($p<0,05$) olarak elde edilmiştir. Bu sonuç her iki ölçek arasında pozitif ve güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Çözülmesi

Ölçeğin orijinali ve ölçeğin uyarlanmış hali ile pilot uygulama yapılması için, Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan (29 Nisan 2021 tarih ve 49 nolu karar) gerekli izin alınmış, ardından anket öğrencilere mail yoluyla ulaştırılarak uygulanmıştır.

Gerekli pilot uygulama yapıldıktan sonra yapılan istatistiksel analizler sonucunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği, orijinal ölçek ile birbirine yakın olması sonucunda ölçeğin uyarlanmış halinin geçerlik ve güvenilirliği sonuçlanarak kullanıma uygun görülmüştür.

Uyarlanan ölçek ile veri toplamak amacıyla yine Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan ve diğer üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversitelerin ilgili fakültelerinden uygulama yapılmasına dair gerekli izinler alınarak yapılmıştır. Beş üniversite uygulaması mail yoluyla yapıp, bir üniversiteye gidilerek ve bir üniversiteye de posta yolu ile gönderilerek veriler toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 26 versiyonu ile gerçekleştirilmiştir. Kategorik değişkenlere ait frekans ve yüzdeler sunulmuştur. Sayısal değişkenlerde normal dağılım çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanarak bulunmuş olup, Tablo 3'te gösterilmiştir. Normal dağılımın kurallarına göre çarpıklık değerlerinin $\pm 1,5$ arasında ve basıklık değerlerinin (istatistik değerinin standart hataya bölünmesiyle elde edilen değer) ± 7 arasında olması gerekmektedir. Bu kapsamda Tablo 3'teki değerlerin normal dağılım kurallarına uyduğu görülmüştür.

Tablo 3. Çalışmada Kullanılan Değişkenlerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişken	Skewness (Çarpıklık)		Kurtosis (Basıklık)	
	İstatistik	Std. Hata	İstatistik	Std. Hata
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	,892	,157	1,001	,313

Araştırmada normal dağılım sergileyen ikili grupların karşılaştırılmasında Independent Sample T testi kullanılmıştır. Her alt gruba göre ölçek puanlarının normal dağılım sergilediği görülmüştür. İki den fazla grupların karşılaştırılmasında One Way Anova Testi kullanılmıştır ve bu test için varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Anlamlı farklılık çıkan değişkenlerin gruplar arasındaki farklılığı için Post hoc testleri uygulanmıştır. Post hoc testlerinden LSD testi kullanılmıştır. Korelasyon analizinde ise Pearson testi kullanılmıştır. Tüm çalışmada anlamlılık düzeyleri 0,05 ve 0,01 değerleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Cinsiyet		t	P
	Kadın ($\bar{X} \pm SS$)	Erkek ($\bar{X} \pm SS$)		
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	77,81±24,21	78,11±25,61	-0,930	0,926

*p<0,05, **p<0,01, t: Independent Sample T testi

Tablo 4'te görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0,05). Kadın müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, erkek müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından biraz düşük olduğu görüldüğü de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaşlarına Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Yaşlar			F	P	Fark	Etki Büyüklüğü (f)
	19-22 yaş ^(A) ($\bar{X} \pm SS$)	23-25 yaş arası ^(B) ($\bar{X} \pm SS$)	26 yaş ve üzeri ^(C) ($\bar{X} \pm SS$)				
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	72,54±2 0,06	87,02±2 7,09	88,94±32,7 3	11,3 64	0,000 **	A<B ,C	0,29

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

f: Cohen f etki büyüklüğü değeri

Tablo 5'te görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının yaşlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı ve orta etki büyüklüğünde farklılık bulunmuştur (p<0,05; f=0,29). 19-22 yaş arası müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, 23-25 yaş ile 26 yaş ve üzeri müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülmüştür. Müzik Öğretmeni adaylarının yaşlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları farklılık göstermiştir (p<0,05).

3.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Salgın Döneminde Buldukları Bölgelere Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bölgeler	Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği ($\bar{X} \pm SS$)	F	P
Akdeniz Bölgesi	78,09±22,94		
Doğu Anadolu Bölgesi	82,65±27,34		
Ege Bölgesi	67,77±19,44		
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	85,38±34,39	1,941	0,075
İç Anadolu Bölgesi	78,54±23,02		
Karadeniz Bölgesi	70,38±24,83		
Marmara Bölgesi	75,38±19,63		

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

Tablo 6'da görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının salgın döneminde dersleri uzaktan takip ederken buldukları bölgelere göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ege Bölgesinde bulunan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, diğer bölgelerde bulunan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.4. Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının Eğitim Gördüğü Üniversiteye Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Eğitim Görülen Üniversite	Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği ($\bar{X} \pm SS$)	F	P	Fark	Etki Büyüklüğü
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ^(A)	72,80±20,96				
Balıkesir Üniversitesi ^(B)	73,25±19,99				
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ^(C)	90,81±30,59				
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ^(D)	68,40±17,07	5,847	0,000**	C>A,B,D,E,G	0,43
Trakya Üniversitesi ^(E)	83,47±22,70				
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ^(F)	70,85±20,43				
Bursa Uludağ Üniversitesi ^(G)	70,60±17,72				

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

f: Cohen f etki büyüklüğü değeri

Tablo 7'de görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının eğitim gördüğü üniversiteye göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı ve büyük etki büyüklüğünde farklılık bulunmuştur ($p<0,05$; $f=0,43$). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde eğitim gören öğretmen adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları, diğer üniversitelerde eğitim gören

müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Müzik Öğretmeni adaylarının eğitim görülen üniversiteye göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları farklılık göstermiştir ($p<0,05$).

3.5. Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğrenim Yılına Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Öğrenim Yılı			F	P
	İkinci yıl ^(A) ($\bar{X} \pm SS$)	Üçüncü yıl ^(B) ($\bar{X} \pm SS$)	Dördüncü yıl ^(C) ($\bar{X} \pm SS$)		
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	76,77±26,14	80,51±25,81	75,26±21,73	1,017	0,363

* $p<0,05$, ** $p<0,01$, F: One Way Anova

Tablo 8'de görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının öğrenim yılına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Öğrenim yılları dördüncü yıl olan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, diğer öğrenim yıllarındaki müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.6. Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 9. Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Türüne Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Çalgı Türü	Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği ($\bar{X} \pm SS$)	F	P
Keman	79,92±25,87	1,051	0,400
Viyola	88,07±34,09		
Flüt	70,38±16,82		
Viyolonsel	74,78±17,18		
Piyano	75,43±22,67		
Gitar	82,64±35,38		
Şan	72,54±14,59		
Klarnet	69,75±19,08		
Bağlama	76,19±17,95		
Diğer	86,42±26,39		

* $p<0,05$, ** $p<0,01$, F: One Way Anova

Tablo 9'da görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının çalgı türüne göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Çalgı türüne göre klarnet çalan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, diğer çalgıları çalan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.7. Yedinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 10. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgıdan Alınan En Son Notlarına Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bireysel Çalgıdan Alınan En Son Not	Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği ($\bar{X} \pm SS$)	F	P	Fark	f
59 ve aşağısı ^(A)	93,20±33,77				
60-69 arası ^(B)	73,72±23,51				
70-79 arası ^(C)	75,48±22,33	5,122	0,001**	A>B,C,D,E	0,21
80-89 arası ^(D)	78,14±18,75				
90-100 arası ^(E)	73,47±21,86				

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

f: Cohen f etki büyüklüğü değeri

Tablo 10'da görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgıdan alınan en son notlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı ve küçük etki büyüklüğünde farklılık bulunmuştur (p<0,05; f=0,21). 59 ve aşağısı not alan öğretmen adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanları, diğer öğretmen adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Müzik Öğretmeni adaylarının bireysel çalgıdan aldıkları en son notlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları farklılık göstermiştir (p<0,05).

3.8. Sekizinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 11. Müzik Öğretmeni Adaylarının Akademik Ortalamasına Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Akademik Ortalama			F	P
	1,00-1,99 ^(A) ($\bar{X} \pm SS$)	2,00-2,99 ^(B) ($\bar{X} \pm SS$)	3,00-4,00 arası ^(C) ($\bar{X} \pm SS$)		
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	78,45±27,3 2	78,19±23,6 7	77,55±26,46	0,02 0	0,98 0

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

Tablo 11'de görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının akademik ortalamasına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0,05). Akademik not ortalamasına göre, not ortalaması 3,00 ve 4,00 arası olan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanlarının, diğer not ortalamasına sahip müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.9. Dokuzuncu Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 12. Müzik Öğretmeni Adaylarının Derslere Ulaşmak İçin Kullandıkları Teknolojik Araca Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Derslere Ulaşmak İçin Kullanılan Teknolojik Araç		t	P
	Mobil cihazlar ($\bar{X} \pm SS$)	Tablet/Bilgisayar ($\bar{X} \pm SS$)		
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	77,81±24,21	78,11±25,61	0,14 2	0,88 7

*p<0,05, **p<0,01, t: Independent Sample T testi

Tablo 12’de görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının derslere ulaşmak için kullandıkları teknolojik araca göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Kullanılan teknolojik araca göre mobil cihazlar kullanan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, tablet/bilgisayar kullanan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.10. Onuncu Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 13. Müzik Öğretmeni Adaylarının Dersleri Çevrim İçi Takip Ederken İnternet Bağlantı Durumlarına Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Dersleri Çevrim İçi Takip Ederken İnternet Bağlantı Durumu			F	P
	Kötü ^(A) ($\bar{X} \pm SS$)	Orta ^(B) ($\bar{X} \pm SS$)	İyi ^(C) ($\bar{X} \pm SS$)		
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	73,22±22,7 6	79,11±23,4 1	79,20±29,7 0	1,08 7	0,38 9

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

Tablo 13’te görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının derslerini çevrim içi takip ederken internet bağlantı durumlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). İnternet bağlantı durumlarına göre kötü yanıtı veren müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, orta ve iyi yanıtları veren müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.11. On Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Tablo 14. Müzik Öğretmeni Adaylarının Dersleri Çevrim İçi Takip Ederken İnternet Bağlantı Durumlarına Göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek	Dersleri Çevrim İçi Takip Ederken Öğretim Elemanları ile İletişim ve Etkileşim Durumu			F	P
	Kötü ^(A)	Orta ^(B)	İyi ^(C)		
	($\bar{X} \pm SS$)	($\bar{X} \pm SS$)	($\bar{X} \pm SS$)		
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği	76,63±25,0	78,62±24,7	77,28±25,2	0,12	0,88
	9	7	1	6	1

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way Anova

Tablo 14'te görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının derslerini çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumlarına göre kötü yanıtını veren müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının, orta ve iyi yanıtları veren müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülse de bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir fark ifade etmemektedir.

3.12. Müzik Öğretmeni Adaylarının Demografik Verileri ile Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki Düzeyleri

Tablo 15'te görüldüğü gibi müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları ile yaş arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları ile bireysel çalgıdan alınan en son not arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları ile akademik ortalama durumu arasında ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre, müzik öğretmen adaylarının yaşlarının artması, öğretmen adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının artacağı, bireysel çalgıdan alınan notların artması ile de Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarının azalacağını göstermiştir.

Tablo 15. Müzik Öğretmeni Adayların Demografik Verileri ile Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki Düzeyleri

Değişkenler	Kat sayı	Yaş	Bireysel Çalgıdan Alınan Not	Akademik Ortalama
Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum	r	,321**	-,212**	-0,013
	p	0,000	0,001	0,845

4. Tartışma ve Öneriler

4.1. Tartışma

4.1.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında fark tespit edilememiş olmasından dolayı kadın ve erkek müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumlarında bir fark olmadığı söylenebilir. Teknoloji kullanım becerilerinin öğrencinin tutumlarında etkili olabileceği düşünülmektedir. Nitekim Deniz (2021) araştırmasında teknolojik yetkinlik algısı ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumlarında cinsiyete göre bir farklılık tespit edilmemesi kadın ve erkeğin bilgi iletişim teknoloji kullanımında benzer yetkinliğe sahip olmasına bağlanabilir. Nitekim Aytaş'ın (2020) araştırmasında bilgi iletişim teknolojileri kullanım becerilerinde kadın ve erkek arasında bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Literatürde mevcut araştırma bulgusunu destekler nitelikte araştırmaların olduğu görülmektedir. MEABD öğrencilerinin yüz yüze yapılan bireysel çalgı eğitimine yönelik tutumlarının araştırıldığı bir çalışmada da (Konakçı, 2010) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çeşitli branşlardan öğretmen adaylarının ve üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının araştırıldığı benzer araştırmalarda da uzaktan eğitime yönelik tutumlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir (Ateş & Altun, 2008; Demirtaş, 2021; Kışla, 2005; Malkawi vd., 2021).

4.1.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının yaşlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 19-22 yaş arası müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanları, 23-25 yaş ve 26 yaş ve üzeri müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre 19-22 yaş arası müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine daha olumsuz bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Öğrencilerin genel olarak 18-19 yaşlarında üniversiteye başladıkları, 22-23 yaşlarında da dört yıl süren eğitimi tamamlayarak mezun oldukları göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu yaş aralığı öğrencilerinin ilk üniversite deneyimlerini geçirdikleri yaşlar olduğu görülmektedir. 19-22 yaş grubu öğrencilerinin liseden sonra karşılaştıkları üniversite hayatında akademik, sosyal ve kültürel anlamda farklı beklentilerinin olduğu düşünüldüğünde, bu beklentilerinin pandemi döneminde karşılanamadığı açıkça görülmektedir. Bu durum 19-22 yaş grubu öğrencilerinin uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutum puanlarının düşük olma sebebi olarak açıklanabilir. Diğer yandan müzik eğitimi ana bilim dallarında çalgı eğitimine başlayan öğrenciler çalgı çalma becerileri tam olarak yetkinleşmeden uzun süren Covid-19 pandemisi nedeniyle çalgı derslerini uzaktan yürütmüşlerdir. Uzaktan çalgı derslerinden yüz yüze eğitim kadar verim alamadıkları düşünülmektedir. Nitekim Umuzdaş ve Baş (2020) müzik öğrencilerinin yüz yüze eğitim alamadıkları için motivasyon kaybı yaşadıkları ve çeşitli nedenlerden ötürü çalgı performanslarının düştüğünü ifade etmişlerdir. Bu durum 19-22 yaş grubu müzik öğretmeni adaylarının tutumlarının düşük olma nedenlerini izah edebilir.

Alanyazında uzaktan eğitime yönelik tutumları inceleyen araştırmalarda yaş değişkenine yönelik sonuçları ortaya koyan araştırmalara rastlanmaktadır. Dönmez (2021) fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını incelediği araştırmasında, yaş değişkenine göre

20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin tutumlarında anlamlı bir farkın olduğu ve 20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

4.1.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının salgın döneminde dersleri uzaktan takip ederken buldukları bölgelere göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında bir fark tespit edilememiştir. Bu sonuca göre müzik öğretmeni adaylarının salgın döneminde buldukları bölgelerin tutumlarına etki etmediği görülmektedir. İnternete erişim olanaklarının müzik öğretmeni adaylarının bölgelere göre tutumlarında etkili olabileceği düşünülmektedir. Gül (2021) araştırmasında müzik öğretmenlerinin internet sorunları yaşadıklarını belirtmiştir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantı sorunlarının ders verimliliğini etkilediği söylenebilir. Arat ve Bakan (2011) araştırmasında, iletişim altyapısı sorunlarından dolayı eğitim sürecinin olumsuz etkilendiğini belirtmektedir. Bundan dolayı internet hızı, bağlantı kalitesi gibi etkenlerin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Buna rağmen Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2021 yılında yapılan hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırmasına göre Türkiye genelinde hanelerin %92,0'ının evde internete erişim imkânının olduğu tespit edilmiştir. Bu oranın 2020 yılında %90,7 olduğu görülmektedir. Buldukları bölgelere göre sırasıyla Batı Marmara Bölgesi %86,3, Ege Bölgesi %89,9, Doğu Marmara Bölgesi %93,7, Batı Anadolu Bölgesi %94,2, Akdeniz Bölgesi %91,3, Orta Anadolu Bölgesi %89,6, Batı Karadeniz Bölgesi %84,5, Doğu Karadeniz Bölgesi %88,3, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi %86,6, Ortadoğu Anadolu Bölgesi %90,4 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin de %93,8'inin internet erişiminin olduğu gözlemlenmiştir. Görülmektedir ki her bölgenin internet erişimi birbirine yakın seviyelerdedir. Bu durum öğretmen adaylarının uzaktan çalgı eğitiminde bölgelere göre tutumlarında farklılık tespit edilmemesinin nedeni olarak ifade edilebilir. Malkawi ve diğerleri (2021) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin sanal derslere yönelik tutumlarında yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı ile ilgili benzer sonuç elde etmiştir.

4.1.4. Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının eğitim gördüğü üniversiteye göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilmiştir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde eğitim gören müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları, diğer üniversitelerde eğitim gören müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde okuyan müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine daha olumlu bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Pandemi döneminin başında eğitim kurumları alt yapı ve materyal yetersizliği nedeniyle çeşitli zorluklar ile karşılaşmıştır. 2020-2021 eğitim öğretim yılından itibaren ilerleyen süreçte üniversiteler gerekli tedbirleri alarak dersleri çeşitli platformlar (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams vb.) aracılığıyla yürütmüştür. Her üniversitede derslerin işleniş biçimlerinde farklılıklar olmuştur. Bilhassa çalgı derslerinde senkron ve asenkron gibi farklı uygulamalar ile derslerin yürütüldüğü, değerlendirmelerde de birçok farklı yöntemlerin kullanıldığı bilinmektedir. Ders programları ve ders işleniş biçimleri de üniversitenin mevcut şartlarına göre şekillendirilmiştir. Kimi üniversitelerin çalgı derslerini senkron olarak yürüttükleri, kimi üniversitelerin ise ödevlendirme, ses ve görüntü kaydı talep etme vb. yöntemler ile dersleri yürütmüş oldukları bilinmektedir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde eğitim gören müzik öğretmeni adayları ile yapılan görüşmelerde derslerin her hafta Zoom platformundan (eş zamanlı) işlendiği ve aralıklı etüt vb. ödevlerle de derslerin desteklenerek yürütüldüğü tespit edilmiştir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde eğitim görmekte

olan müzik öğretmeni adaylarının pandemi döneminde ders işleniş biçimlerinden memnun kaldıkları, keyif aldıkları ve uzaktan çalgı eğitiminin onlara yeterli geldiğinden dolayı tutumlarında farklılık olmuş olabileceği düşünülmektedir. Demirtaş (2021) tarafından e-öğrenme modeli kullanan lisans müzik öğrencilerinin tutumlarının araştırıldığı çalışmada üniversite türü değişkenine göre tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğu ile ilgili benzer sonuca ulaşılmıştır.

4.1.5. Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının öğrenim yılına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilmemiştir. Çalgı eğitimi her düzeyde benzer biçimde yürütülmektedir. Sınıf düzeyi gözetmeksizin uzaktan çalgı eğitiminin de benzer yöntemlerle yapıldığı bilinmektedir. Bundan dolayı tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiş olması beklenen bir sonuçtur. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının araştırıldığı benzer çalışmada da uzaktan eğitime yönelik tutumların öğrenim yılı, sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farkın olmadığı ile ilgili benzer sonuç elde edilmiştir (Ateş & Altun, 2008). Açık ve uzaktan eğitimde öğrenim görmekte olan öğrencilerin mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının incelendiği araştırmada sınıf düzeyleri değişkenine göre anlamlı fark tespit edilememiştir (Gürkan, 2017). Ancak E-öğrenme modelini kullanan lisans müzik öğrencilerinin tutumlarının araştırıldığı diğer bir çalışmada öğrencilerin sınıf değişkenine göre tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. 3-4. sınıf öğrencilerinin tutum puanları, 1-2. sınıf öğrencilerinin tutum puanlarına göre anlamlı ve olumlu yönde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Demirtaş, 2021).

4.1.6. Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının çalgı türüne göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilememiştir. Uzaktan yapılan çalgı eğitimi dersine yönelik müzik öğretmeni adaylarının tutumlarında çalgı türüne göre anlamlı bir farkın olmaması, çalgı türünün öğrenci tutumlarını etkilemede bir belirleyici olmadığından dolayı olabileceği düşünülebilir. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgılarını üniversitede eğitim hayatlarına başlarken kendi istekleriyle seçmesinin bu duruma etki edebileceği düşünülmektedir. Demirtaş (2021) e-öğrenme modeli kullanan lisans müzik öğrencilerinin tutumlarını araştırdığı çalışmasında çalgı türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı ile ilgili benzer sonuca ulaşılmıştır. Diğer bir araştırmada da öğrencilerin yüz yüze bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarında enstrümanlara göre farklılık tespit edilmediği belirlenmiştir (Avcıoğlu, 2019). Bu durumun mevcut araştırmada uzaktan yapılan bireysel çalgı eğitiminde de görüldüğü ve öğrencilerin tutumlarında gerek yüz yüze gerekse uzaktan çalgı eğitimi derslerinde çalgılara göre bir farkın olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

4.1.7. Yedinci Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgıdan en son alınan başarı puanına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilmiştir. 59 ve aşağısı not alan müzik öğretmeni adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanları, diğer öğretmen adaylarının Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre 59 ve aşağısı not alan müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine karşı diğer gruplara göre daha olumlu bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bireysel çalgı eğitimi dersinden 59 ve aşağısı not alan öğrencilerin ortalama bir çalgı çalma becerilerinin olduğu söylenebilir. Bu durumda çalgı çalmaya yönelik çok yüksek bir beklentilerinin olmadığı, yüksek beklentileri olmayan

öğrencilerin de derslerin işleniş biçimleri ile ilgili herhangi bir iddialarının olmadığı düşünülmektedir. Çalgı dersleri ile ilgili yüksek beklenti düzeyine sahip olmayan öğretmen adaylarının dersin niteliği nasıl olursa olsun ders ile ilgili olumlu tutuma sahip olabileceklerine inanılmaktadır. Bu durum 59 ve aşağısı bireysel çalgı dersi notuna sahip olan öğrencilerin uzaktan çalgı eğitimi dersleri ile ilgili tutumlarının yüksek olma sebepleri olarak ifade edilebilir. Nitekim bireysel çalgı eğitimi dersinden en son 90-100 arası not alan öğrencilerin en düşük tutum puanına sahip oldukları da görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkarak çalgı çalmada başarı durumu iyi olan öğrencilerin derse karşı beklentilerinin de yüksek olabileceği ve uzaktan çalgı derslerinin bu beklenti düzeyini karşılayamayacağı söylenebilir.

4.1.8. Sekizinci Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının akademik not ortalamasına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilememiştir. Nitekim bireysel çalgıdan alınan en son not değişkeninde 59 ve aşağısı alan müzik öğretmeni adaylarının tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Akademik not ortalaması değişkeninde de ortalamaları düşük olan müzik öğretmeni adaylarının tutumlarının yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Üniversite öğrencilerinin sanal derslere yönelik tutumlarının araştırıldığı benzer bir çalışmada da not ortalaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Malkawi vd., 2021).

4.1.9. Dokuzuncu Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının derslere ulaşmak için kullandıkları teknolojik araca göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilememiştir. Günümüzde artık telefonlar, tabletler ve bilgisayarlar donanım açısından birbirinden çok büyük farklılık göstermemektedir. Gelişen teknolojik araçlar işlevsellik açısından ihtiyaçları yeteri kadar sağlamaktadır. Bu noktada ayrıca Z kuşağının teknoloji içine doğmuş oldukları da unutulmamalıdır. Nitekim Kayalı ve diğerleri (2021) araştırmalarında öğrencilerin dijital okuryazarlık puanlarının çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Gerek teknolojik araçların işlevsel olarak birbirinden çok farklı olmamaları gerek Z kuşağının teknoloji kullanımı noktasındaki beceri düzeyi, müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumlarının kullandıkları teknolojik araç değişkenine göre bir farklılık göstermeme nedeni olarak ifade edilebilir.

4.1.10. Onuncu Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının %57,5'i derslerini çevrimiçi takip ederken internet bağlantı durumlarının orta düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak, müzik öğretmeni adaylarının derslerini çevrim içi takip ederken internet bağlantı durumlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilememiştir. Bu sonuca göre müzik öğretmeni adaylarının derslerini çevrim içi takip ederken internet bağlantı durumlarının tutumlarındaki değişikliğe etki etmediği ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığını da göstermektedir. Anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen internet bağlantı durumuna iyi yanıtını veren müzik öğretmeni adaylarının tutum puanlarının diğer yanıtları veren müzik öğretmeni adaylarının tutum puanları ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir. Özer ve Üstün (2020) araştırmalarında ders sırasında yaşanan bağlantı ve teknik sorunlarının eğitim sürecini olumsuz etkilediğini ortaya koymuşlardır.

4.1.11. On Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Tartışma

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının %57,9'u dersleri çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşimlerinin orta düzeyde, %26,3'ü ise iyi düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak müzik öğretmeni adaylarının derslerini çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumlarına göre Uzaktan Çalgı Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları arasında farklılık tespit edilememiştir. Bu sonuca göre müzik öğretmeni adaylarının derslerini çevrim içi takip ederken öğretim elemanları ile iletişim ve etkileşim durumlarına göre farklılıklarının tutumlarındaki değişikliğe etki etmediği ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığını da göstermektedir. Yılmaz ve diğerleri (2021) uzaktan eğitim sürecinde karşılıklı iletişimin yetersizliği üzerinde durmaktadırlar. Çoğunlukla bireysel çalgı dersleri birebir yapılan derslerdir. Bu noktada da birebir yapılan derslerde toplu derslere oranla öğretmen ve öğrenci arasında daha yeterli iletişimin sağlandığı düşünülmektedir. Pandemi döneminde yapılan uzaktan çalgı eğitimi derslerinde de öğretmen ve öğrenci iletişiminin yeteri kadar sağlandığı söylenebilir.

4.2. Öneriler

Uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumu ölçmek adına araştırmacılar tarafından çalgı eğitimine uyarlanan ölçeğin benzer araştırmalarda daha geniş örneklem grubu ile mesleki müzik eğitimi veren fakülte, konservatuvar veya güzel sanatlar liseleri üzerinde uygulanması önerilmektedir.

Farklı değişkenler ile benzer araştırmalar yapılarak uzaktan çalgı eğitimi detaylı incelenebilir.

Araştırmada 19-22 yaş aralığında olan müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yaş aralığında olan müzik öğretmeni adaylarının tutumlarının düşük olma nedenlerini tespit etmek amacıyla araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Çalışmada müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine karşı tutum puanlarının üniversite değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde öğrenciler ve öğretim elemanlarıyla Covid-19 salgın sürecinde derslerin işleyişine yönelik detaylı bilgi toplama amacıyla incelemeler yapılması önerilmektedir.

Araştırmada bireysel çalgı dersinden alınan en son notları 90-100 arası olan müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutum puanlarının düşük olduğu görülmektedir. Bireysel çalgı dersinden alınan en son notları 90-100 arası olan müzik öğretmeni adaylarının, uzaktan çalgı eğitiminden tatmin olmama sebeplerini ortaya koyan çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Çalışmada bireysel çalgı dersinden alınan en son notları 59 ve aşağısı olan müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu müzik öğretmeni adaylarının tutum puanlarının neden diğer öğretmen adaylarının puanlarından yüksek olduğunun sebebini araştıran çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

Adıgüzel, A. (2020). Salgın sürecinde uzaktan eğitim ve öğrenci başarısını değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim, 253-271. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.781998>

Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 177901).

- Akman, A. (2021). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 662170).
- Arabacı, S. (2021). *Öğretmenlerin uzaktan eğitim algısı ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 672270).
- Arat, T. & Bakan, Ö. (2011). Uzaktan eğitim ve uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 14(1-2), 363-374. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/selcuksbmyd/issue/11302/135148>'dan alınmıştır.
- Ateş, A. & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6746/90705>'dan alınmıştır.
- Avcıoğlu, S. (2019). *Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Erzurum. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 616726).
- Aytaş, Ö. (2020). *Öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri becerileri ile derste teknoloji kullanımına yönelik eğilimlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 613151).
- Baek, Y., Zhang, H. & Yun, S. (2017). Teachers' attitudes toward mobile learning in Korea. *TOJET-Turkish Online Journal of Educational Technology*, 16(1), 154-163.
- Demir, T. (2021). *Mesleki ve teknik anadolu lisesi öğretmenlerinin ve öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 673315).
- Demirtaş, E. (2021). The effect of the covid-19 process on the attitudes of music students towards e-learning1. *Bridging Theory and Practices for Educational Sciences*, 14, 247-258. https://www.researchgate.net/publication/355796882_The_Effect_of_the_Covid-19_Process_on_the_Attitudes_of_Music_Students_towards_E-learning'dan alınmıştır.
- Deniz, S. (2021). *Öğretmenlere yönelik uzaktan eğitim tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 670883).
- Dönmez, A. (2021). *Fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adıyaman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Adıyaman. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 686398).
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Salgın Sürecinde Türkiye'de Ve Dünyada Eğitim, 95-112.

<https://doi.org/10.37669/milliegitim.768887>

- Ekici, M, R. (2021). *Turkish EFL preparatory class students' and teachers' attitudes towards distance education* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 709078).
- Ergenekon, B. (2021). *Covid-19 salgını sürecinde beden eğitimi ve spor bölümleri öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi güneydoğu Anadolu bölgesi örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muş. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 678091).
- Gujjar, A. A., Akhlaque, M. & Hafeez, M. R. (2007). A study of student's attitude towards distance teacher education programme in Pakistan. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8(4), 152-171.
- Gül, G. (2021). Teachers' views on music education practices in secondary education in distance education during the covid-19 pandemic process. *Journal of Education in Black Sea Region*, 6(2), 95-111. <https://doi.org/10.31578/jeps.v6i2.235>
- Güney, İ. (2021). *Öğretmenlerin bilişim teknolojileri öz yeterlik algıları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 669668).
- Gürkan, F. (2017). *Açık ve uzaktan eğitimde öğrenim gören öğrencilerin mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 490642).
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın.
- Kayalı, B., Balat, Ş. & Yavuz, M. (2021). Üniversite öğrencilerinin teknoloji okuryazarlığı düzeylerinin salgın dönemi uzaktan eğitim faaliyetlerine yönelik tutumlarına etkisi. *Uluslararası Covid-19 Kongresi: Eğitimde Yeni Normlar-II Sempozyumunda sunuldu*, Artvin.
- Kışla, T. (2005). *Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 162473).
- Kışla, T. (2016). Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(17), 258-271. DOI: 10.12984/eed.01675
- Konakçı, N. (2010). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*[Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 264110).
- Malkawi, E., Bawaneh, A. K. & Bawa'aneh, M. S. (2021). Campus off, education on: UAEU students' satisfaction and attitudes towards e-learning and virtual classes during covid-19 pandemic. *Contemporary Educational Technology*, 13(1), ep283. <https://doi.org/10.30935/cedtech/8708>
- Okan, S. (2017). *Uzaktan öğretim modelinin keman öğretimine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi].

- İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 480349).
- Özer, B. ve Üstün, E. (2020). Evaluation of students' views on the covid-19 distance education process in music departments of fine arts faculties. *Asian Journal of Education and Training*, 6(3), 556-568. <https://doi.org/10.20448/journal.522.2020.63.556.568>
- Soydan, M. (2021). *Öğretmenlerin salgın döneminde uzaktan eğitime yönelik tutumu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 699645).
- Şenkon Yılmaz, F. N. (2022). *Pandemi dönemi fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 709578).
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*.
- Umuzdaş, S. & Baş, A. H. (2020). Konservatuvar öğrencilerinin covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitim ile ilgili algılarının ve deneyimlerinin araştırılması. *Yegah Müzik Dergisi*, 3(2), 204-220. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yegah/issue/59004/824492>'dan alınmıştır.
- Unger, S. & Meiran, W. R. (2020). Student attitudes towards online education during the covid-19 viral outbreak of 2020: Distance learning in a time of social distance. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 256-266. <https://doi.org/10.46328/ijtes.v4i4.107>
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 502435).
- Yılmaz, H., Sakarya, G., Gayretli, Ş. & Zahal, O. (2021). Covid-19 and online music education: A qualitative study on the views of preschool teacher candidates. *Journal of Qualite Research in Education*, (28), 283-299. <https://dergipark.org.tr/en/pub/enad/issue/65737/1021104>'dan alınmıştır.
- Yılmaz, İ. (2021). *Türkçe öğretim programlarının öğretmenlerin uzaktan eğitime karşı tutumlarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 681755).
- Yungul, O. (2018). *Web tabanlı uzaktan eğitimin çalgı (gitar) eğitiminde uygulanabilirliği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Yüksek Öğretim Kurumları Tez Merkezinden erişildi (Tez no. 510185).

Extended Abstract

Purpose

In the research, the attitudes of MTC towards distance instrument education were determined due to demographic and achievement variables.

Method

The general survey model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The sample of the research consists of 240 volunteer undergraduate students who were studying in the music education departments of 7 universities (Bursa Uludağ, Balıkesir, Muğla Sıtkı Koçman, Ağrı İbrahim Çeçen, Erzincan Binali Yıldırım, Trakya and Van Yüzüncü Yıl) in Turkey in the fall and spring semesters of the 2020-2021 academic year, who experienced distance instrument education during the Covid-19 epidemic.

The data of the study were collected with a questionnaire consisting of the Personal Information Form prepared by the researchers, and the Attitude Scale towards Distance Instrument Education (ASTDIE). In the Personal Information Form prepared to collect information about demographic variables of the participants such as gender, age, the region they followed their lessons during the epidemic period, the university they studied, the year of study, the instrument they play, last score they received from the instrument lesson exam, their general academic grade averages, the technological tool they use to reach the online course, the general status of the internet connection while following their courses online, and communication and interaction with the instructors while following their courses online.

The ASTDIE was obtained by adapting The Attitude Scale Towards Distance Education developed by Kışla (2016) to instrument education by researchers. While the scale items were adapted to instrument education, opinions were taken from three field experts, and the items were finalized in line with the expert's opinion. After adapting the original scale to instrument training, a pilot application was made with 116 students of Bursa Uludağ University Education Faculty Music Education Department. Students answered both the original form and the adapted form. Cronbach's Alpha values were calculated for the questions in both the original and the adapted form. The values obtained for both scales were found above 0.70. In this case, it can be said that both scales have internal consistency. The correlation coefficient was used to examine the relationship between the original and the adapted scale. First, the total scores for both scales were calculated, and then the correlation coefficient between the two scales was obtained as $r=0.820$ ($p<0.05$). This result shows that there is a positive and strong relationship between both scales. The internal consistency of the ASTDIE used in the study was calculated with Cronbach's Alpha coefficient, and the reliability of the ASTDIE used was quite high. The adapted five-point Likert scale (1=Strongly Disagree... 5=Strongly Agree) consists of 35 items, just like the original scale.

From five universities the data were collected by e-mail, from one university by visiting and from one university by sending post mail.

In the study, the Independent Sample T test was used to compare the normally distributed paired groups, and the One-Way Anova Test was used to compare the two-phase groups. The difference between the groups was determined by the Bonferroni test. Pearson test was used in correlation analysis. In the whole study, the significance levels were conducted by considering the values of 0.05 and 0.01.

Results and Discussion

There was no significant difference between the scores of the ASTDIE according to the gender variable of the MTC. It is thought that technology use skills may be effective in students' attitudes. As a matter of fact, Deniz (2021) reveals in his research that there is a positive relationship between the perception of technological competence and the attitude towards distance education. The fact that

there is no gender difference in students' ATDIE can be attributed to the fact that men and women have similar competencies in using information and communication technology. As a matter of fact, in Aytaş's (2020) research, it has been determined that there is no difference between men and women in the use of information and communication technologies. It is seen that there are studies in the literature that support the current research finding and conclude that there is no significant difference according to the gender variable (Ağır, 2007; Akman, 2021; Arabacı, 2021; Ateş & Altun, 2008; Demir, 2021; Demirtaş, 2021; Deniz, 2021; Dönmez, 2021; Kışla, 2005; Konakçı, 2010; Malkawi et al., 2021; Soydan, 2021; Şenkon Yılmaz, 2022; Ülkü, 2018; Yılmaz, 2021). However, there are also studies that found that female teachers have a positive attitude towards mobile learning (Baek et al., 2017) or that there is a significant difference in favor of male students (Ekici, 2021).

In this study, it was seen that the ATDIE scores of the MTC aged 19-22 were lower than the ATDIE scores of the MTC aged 23-25 and those aged 26 and over. Considering that students generally start university at the age of 18-19 and graduate at the age of 22-23 after completing four years of education, it is seen that the age range in question is the age when students have their first university experience. Also considering that students in the 19-22 age group have different academic, social and cultural expectations in the university life they encounter after high school, it is clear that these expectations cannot be met during the pandemic period. This situation can be explained as the reason the 19-22 age group ATDIE are low. On the other hand, students who started instrument education in music education departments conducted their instrument lessons remotely due to the long-lasting Covid-19 pandemic before their instrument playing skills were fully competent. It is thought that they cannot get as much efficiency from distance instrument lessons as face-to-face education. As a matter of fact, Umuzdaş and Baş (2020) stated that music students lost their motivation because they could not receive face-to-face education and their instrument performance decreased due to various reasons. This situation may explain the reasons for the low attitudes of the MTC in the age group of 19-22. In the literature, there are studies that reveal the results of the age variable in the studies examining the attitudes towards distance education (Arat & Bakan, 2011; Dönmez, 2021; Ekici, 2021; Güney, 2021; Gürkan, 2017).

According to the household information technology usage survey conducted by the Turkish Statistical Institute in 2021, it has been determined that 92% of the households in Turkey have access to the internet at home. It has been observed that 84.5% of the Western Black Sea Region, 88.3% of the Eastern Black Sea Region, 86.6% of the Northeast Anatolian Region, 90.4% of the Middle East Anatolian Region and 93.8% of the South-eastern Anatolia Region have internet access. It is seen that the internet access of each region is close to each other. This situation can be expressed as the reason there is no difference in the ATDIE of teacher candidates according to the regions. It is determined that there was no significant difference in the attitudes of university students (Malkawi et al., 2021) and teachers (Soydan, 2021) during the epidemic period in the attitudes of towards online lessons according to the variable of residence.

It has been concluded that the ATDIE scores of the MTC studying at Erzincan Binali Yıldırım University has higher scores. While it is seen in the literature that there is a significant difference in the attitude according to the type of university (Demirtaş, 2021; Ergenekon, 2021; Kışla, 2005), there is no significant difference in the attitudes of MTC towards instrument education in face-to-face instrument training courses according to the school type variable (Yalçınkaya et al., 2014).

There was no difference between the ATDIE scores of the MTC according to the years of education. Instrument training is conducted in a similar way at all levels. It is known that distance instrument education is done with similar methods regardless of class level. Therefore, it is an expected

result. In some studies, a similar result was obtained (Arabacı, 2021; Ateş & Altun, 2008; Gürkan, 2017). However, in another study investigating the attitudes of undergraduate music students using the e-learning model, it was concluded that there was a significant and positive difference according to the attitude scores of the 6th grade students (Demirtaş, 2021).

In the study, no difference was found between the ATDIE scores of the MTC according to the type of instrument. It can be thought that the lack of a significant difference in the ATDIE of the MTC according to the instrument type may be due to the fact that the instrument type is not a determinant in influencing student attitudes. It is thought that the fact that MTC choose the instruments voluntarily when starting their education at the university may affect this situation. It is seen that there are studies that did not find a significant difference according to the instrument type variable (Avcıoğlu, 2019; Demirtaş, 2021).

In the study, a difference was found between the scores of ATDIE in favor of the MTC who got 59 or lower from the last examination of the instrument course. It can be said that the students who got 59 and below in the instrument course have an average instrument playing skills. In this case, it is thought that they do not have very high expectations for playing instruments, and students who do not have high expectations do not have any claims about the way the lessons are taught. It is believed that pre-service music teachers who do not have high expectations about instrument lessons can have a positive attitude about the lesson, regardless of the quality of the lesson. This situation can be expressed as the reason for the high attitudes of students who have instrument course exam grades of 59 and below. In fact, it is seen that the students who got 90-100 points from the instrument lesson had the lowest attitude score. Based on this finding, it can be said that students who have a proficient level of success in playing instruments may have high expectations for the lesson, and distance instrument lessons cannot meet this level of expectation.

There was no difference between the scores of the ATDIE according to the academic grade point average. It is striking that the attitudes of the MTC who have a low academic grade point average are high. In a similar study investigating the attitudes of university students towards virtual courses, no significant difference was found according to the grade point average variable (Malkawi et al., 2021).

In the study, no difference was found between the scores of the ATDIE according to the technological tool used to reach the lessons. Today, phones, tablets and computers do not differ much from each other in terms of hardware. Developing technological tools adequately meet the needs in terms of functionality. At this point, it should also be noted that the Z generation was born into technology. In fact, in the research of Kayalı et al. (2021), it was determined that students' digital literacy scores were very high. The fact that the technological tools are not quite different from each other functionally and the skill level of the Z generation at the point of using technology, can be expressed as the reason why the ATDIE of MTC do not differ according to the technological tool variable they use.

57.5% of the MTC participating in the study stated that their internet connection was moderate while they were following their lessons online. However, no difference was found between the scores of the ATDIE according to the internet connection of the MTC while following their lessons online. Although there was no significant difference, it was seen that the ATDIE scores of the MTC whose internet connection was good were higher than the attitude scores of other students. In their research, Özer and Üstün (2020) revealed that the connection and technical problems experienced during the lesson negatively affect the education process.

In the study, 57.9% of the MTC stated that while they were following the lessons online, their communication and interaction with the instructors were at a moderate level, while 26.3% of them stated that they were at a good level. While following the lessons of the MTC online, no difference was found between the scores of the ATDIE according to their communication and interaction status with the instructors. Yılmaz et al. (2021) emphasizes the inadequacy of mutual communication in the distance education process. Mostly instrument lessons are one-by-one lessons. At this point, it is thought that more adequate communication is provided between the teacher and the student in one-by-one lessons compared to group lessons. It can be said that teacher and student communication is adequately provided in the distance instrument training courses held during the pandemic period.

As a result of the research, a moderately positive relationship was found between the ATDIE of MTC and the age variable, and a low-level negative relationship was determined compared to the variables of the university and the last grade received from the instrument exam. No difference was found between ATDIE of MTC and their gender, region during the epidemic, academic year, type of instrument, academic average, technological tool used, internet connection status, communication and interaction status with instructor.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın, Bursa Uludağ Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 29.04.2021 tarihinde 49 sayılı kararla verilen etik kurul izni bulunmaktadır. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Birinci yazar araştırmaya % 60, ikinci yazar ise % 40 oranında katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Yayına kabul edilen ve yukarıda başlığı, yazarları, yayın etiği beyanı ve katkı oranı gibi bilgilerin bulunduğu makale, alan editörü olarak görev yaptığım dergide yayına kabul edilmiştir. Ancak tüm süreçlerin dergi baş editörlüğü tarafından yürütülmüş olduğunu ve sürece sadece ikinci isim yazar olarak müdahil olduğumu beyan ederim. Yazarlar olarak çalışma kapsamında raporlanan araştırmada sonuçlarda ya da görüşlerde dolaylı/dolaysız herhangi mali çıkar ya da bağlantı olmadığı, çıkar çatışması yaşanmadığını ve yanlılık bulunmadığını beyan ederiz.